

Hof van Seghwaert
altijd een beleving

Hof van Seghwaert

Beleids- en ontwikkelingsplan 2018

Inhoud

Ontwikkelingsplan 2018.....	1
1. Hof van Seghwaert.....	3
1. Introductie	3
2. Waarom doen we dit?	4
2.1 Behoud groene ruimte in Seghwaert	4
2.2 Meer léven in Seghwaert.....	4
3. De Hof van Seghwaert in ontwikkeling	5
3.1 Missie	5
3.2 Visie.....	5
4. Bewonersprojecten.....	6
5. Hof van Seghwaert – Plannen voor 2018	9
6. Ontwikkeling Stichting Hof van Seghwaert.....	12
6.1 Overlegstructuur	12
6.2 Coördinatieoverleggen.	12
6.3 Informatiebijeenkomsten.....	12
7. Communicatie en samenwerking.....	14
7.1 Communicatie over het initiatief.....	14
7.2 Stakeholders/samenwerkingspartners	14
Bijlage 1: De nieuwe boomgaard “Struweel van Seghwaert”	16

Versiebeheer

Versie	Datum	Auteur	Omschrijving
0.1 concept	14-11-2017	Pierre vd Dobbelsteen	Initiële versie op basis van het ontwikkelingsplan uit 2015.
0.2 concept	19-11-2017	Suzanne Verboon	Nadere uitwerking initiële versie.
0.3 concept	20-11-2017	Pierre vd Dobbelsteen	Redigeren van notitie.
1.0 definitief	21-11-2017	Pierre vd Dobbelsteen	Versie vastgesteld tijdens bestuursvergadering 21 november 2017.

1. Hof van Seghwaert

1. Introductie

Verscholen in de Zoetermeerse wijk Seghwaert, achter bramen en brandnetels, lag een oude historische boomgaard met bomen van meer dan 50 jaar oud te verpauperen. Begin 2014 nam Bert Dekkers het initiatief om te verkennen of deze plek een nieuwe bestemming kon krijgen. Op 26 mei 2014 kwamen bewoners uit Seghwaert bijeen om te dromen van mogelijkheden om van deze perenboomgaard een Hof van Seghwaert te maken. Het enthousiasme was groot. De ingebrachte ideeën varieerden van bijentuin, een tweede natuurtuin tot een heuse wijngaard. Er werd een kerngroep geformeerd om een bedrijfsplan en een structuurschets voor te bereiden. Op 16 december 2014 werd formeel de Stichting “De Hof van Seghwaert” opgericht. Parallel daaraan is overleg met de gemeente gevoerd over de te sluiten gebruiksovereenkomst tussen “De Hof van Seghwaert” en de gemeente over het gebruik van de perenboomgaard voor 3 jaar. In januari 2015 is deze overeenkomst getekend. In de jaren 2015–2017 is “De Hof van Seghwaert” verder ontwikkeld en zijn vele plannen van destijds gerealiseerd.

De gemeente Zoetermeer heeft de gebruiksovereenkomst met “De Hof van Seghwaert” in augustus 2017 verlengd met 10 jaar tot 2027. Daarbij heeft de gemeente ook een aangrenzend stuk boomgaard aan de stichting in beheer gegeven. In dit beleidsplan worden de activiteiten voor de komende periode uitgewerkt.

2. Waarom doen we dit?

Er zijn een aantal redenen waarom het initiatief genomen is om de oude perenboomgaard in beheer te nemen. De twee belangrijkste zijn het behoud van de historische boomgaard als groene ruimte in Seghwaert en versterking van het sociale leven in de wijk.

2.1 Behoud groene ruimte in Seghwaert

De wijk Seghwaert is al vanuit de eerste opzet een groene wijk. De brochure "*Seghwaert. Variatie op een oud thema*" dateert uit 1978 en geeft een mooi beeld vanuit welke ideeën de wijk destijds is ontworpen. 'Polder-allure' was zo'n idee, dat nog steeds zichtbaar is in de wijk in de vele behouden windsingels. Deze dateren uit de tijd dat op deze grond boomgaarden stonden. In Seghwaert is een serieuze poging gedaan een aantrekkelijke aansluiting te maken met het omringende polderlandschap en met de oude Zegwaartseweg". Deze polder-allure wordt versterkt door de oude perenboomgaard als cultureel erfgoed te behouden en in te richten als een verbinding van de grote groene ruimte tussen Gaardedreef en Zegwaartseweg. In het Masterplan 2025 Zoetermeer wordt Seghwaert gekenschetst als één van de wijken voor 'rustig wonen'. Het Masterplan hanteert het uitgangspunt dat de kwaliteiten van de bestaande stad zoveel mogelijk worden gebruikt: '*De kunst is om bestaande en waardevolle structuren in te zetten voor een nieuw ruimtelijk concept: kleine ingrepen met een groot effect*'. De uitwerking van de perenboomgaard in een Hof van Seghwaert is zo'n nieuw ruimtelijk, maar vooral ook sociaal, concept dat geheel in de uitwerking van het Masterplan 2025 past.

2.2 Meer léven in Seghwaert

Seghwaert wordt beleefd als een prettige, rustige en leefbare 'bloemkoolwijk' in Zoetermeer. De Hof van Seghwaert wil dit zo houden en versterken door actieve bewoners met elkaar te verbinden. Dat verbinden zoeken we vooral in de zorg voor de openbare groene ruimte waarin bewoners meer verantwoordelijkheid kunnen en willen nemen onder het motto: meepraten=meedoen=mee genieten. Dit alles om mensen te trekken in Seghwaert en het als fijne wijk te behouden met ruimte voor educatie, gezond leven en een groot sociaal draagvlak. In dit verband is het van belang te signaleren hoe in Seghwaert het aandeel van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt groeiende is, met name door vergrijzing. Het streven is om buurtbewoners actief in de samenleving te houden en een aantrekkelijke wijk te blijven voor jongere mensen door ook voor hen een plek te creëren waar zij snel verbinding met de wijk kunnen maken.

3. De Hof van Seghwaert in ontwikkeling

3.1 Missie

De stichting “De Hof van Seghwaert” wil meer mensen in onze samenleving laten participeren en maatschappelijke activering stimuleren door behoud en ontwikkeling in eigen beheer van een groene oase in de wijk, de perenboomgaard. De stichting biedt een platform voor groene bewonersprojecten en is een ontmoetingsplek voor bewoners die zich willen inzetten en bijdragen aan het welbevinden en de leefbaarheid in en van de wijk.

3.2 Visie

De visie stoelt op drie pijlers:

- Door bewoners te stimuleren actief mee te praten en mee te doen in de Hof van Seghwaert creëren we meer groene bewustwording van en in onze leefomgeving en stimuleren wij de onderlinge cohesie in de wijk en stad, door actief burgerschap (samen ontdekken, milieueducatie, nationale boomfeestdag, excursies voor scholen, etc.)
- Door een platform te bieden kan iedereen met een groen initiatief (mede) deelnemen en een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de wijk en zijn bewoners op sociaal maatschappelijk en ecologisch gebied
- Door het faciliteren en het toepassen van maatwerk kunnen we zowel kwaliteit leveren in de groene oase, als voldoen aan de werkelijke ontwikkelingsbehoefte van het individu (wat je niet kunt, kun je leren → permanente educatie).

4. Bewonersprojecten

In 2017 is met de oplevering van het “Conference Huis” een belangrijke mijlpaal bereikt. Dit is een workshopruimte annex winkeltje van in totaal 18m². De Hof is hiermee een volwaardige lokatie geworden voor het organiseren van buurtactiviteiten en een aantrekkelijke lokatie voor een bezoekje of wandeling. De bewonersprojecten vormen de basis van de Hof. Deze projecten zijn zoveel mogelijk budgetneutraal vormgegeven. Ze generen zelf inkomsten waardoor deze projecten/activiteiten duurzaam kunnen blijven voortbestaan. Voor al deze initiatieven en het algemeen onderhoud van de perenboomgaard zijn inmiddels groepen vrijwilligers actief.

Iedere geïnteresseerde bewoner kan projectvoorstellen indienen om op onderdelen in de Hof aan de slag te gaan. Vereiste is altijd dat projectvoorstellen passen in de groen en sociale doelstellingen van de stichting en een degelijk financieringsplan hebben, ook voor de langere termijn.

Inmiddels zijn de volgende bewonersprojecten gerealiseerd:

Projectnaam: ***Bijenstal***

Projecttrekker: Robert Bakker

Bijenstal met 2 a 3 bijenvolken. Deze bijen zijn belangrijk voor een goede bestuiving van de perenbomen. De honing wordt verkocht in de Hof. Op verzoek en op open dagen worden demonstraties gegeven of kunnen geïnteresseerden “stage lopen” bij de imker.

Projectnaam: ***Wijngaard Seghwaert's glorie***

Projecttrekker: Bert Dekkers

In het hart van de perenboomgaard naast de wijkmoestuin, is een wijngaard aangelegd van een 100 stokken, ca 200 m², in biologische teelt. Het gaat om de rassen Johanniter, Solaris en Riesèl en Maréchal Foch. De stokken zijn gefinancierd door middel van crowdfunding. Vrijwilligers onderhouden de wijngaard en in het najaar wordt van de druiven wijn gemaakt. De sponsors van de wijngaard komen daarnaast jaarlijks bijeen voor een wijngaardeniersdiner, bereidt met producten uit de Hof.

Projectnaam: ***De HoenderHof***

Projecttrekker: Linda Verboort en Jose Lancee

Ook dieren ontbreken niet in de boomgaard. In de Hoenderhof zijn brahma kippen, krielkippen, kwartels en 2 konijnen te vinden. Een vaste groep vrijwilligers is verantwoordelijk voor de verzorging hiervan. De eieren worden verkocht in het winkeltje van de Hof. Een lokale dierenwinkel sponsort de Hoenderhof met kippenvoer.

Projectnaam: ***Stiltetuin***

Projecttrekker: Pauline Verheijen, Ria Hoogervorst

Verscholen tussen de perenbomen ligt een oase van rust, de stiltetuin. Deze siertuin is ontworpen door een van de vrijwilligers en is in alle seizoenen prachtig om te zien. Naast planten is in de stiltetuin ook een vijver met goudvissen te vinden. De planten zijn met zorg uitgekozen en worden onderhouden door een vaste groep vrijwilligers. In de zomermaanden wordt op het grasveld van de stiltetuin yogales gegeven.

Projectnaam: Perenpluk en perensap

Projecttrekker: Fred de Grunt, Suzanne Verboon

De 550 perenbomen van de Hof zijn met vrijwilligers weer goed gesnoeid en met biologische meststoffen weer in een goede conditie gebracht. Elk jaar wordt in september een perenpluk georganiseerd waarbij schoolklassen en vele vrijwilligers de peren oogsten. De peren worden deels verkocht en deels verwerkt tot sap.

Dit laatste gebeurt door het bedrijf Schulp in Breukelen, een bekende producent van biologische sappen. Het sap is 2 jaar houdbaar en wordt in onze eigen winkel en bij de lokale supermarkt verkocht. Afhankelijk van de oogst gaat het om 1500 tot 3000 flessen sap per jaar.

Projectnaam: Moestuin

Projecttrekker: Pierre van den Dobbelsteen

In de moestuin is het hele jaar door een grote groep vrijwilligers actief die met elkaar groente, fruit en kruiden verbouwen. Er wordt getuinierd volgens de principes van Permacultuur. Deze producten worden gebruikt voor buurtmaaltijden en verkocht in het winkeltje van de Hof. In de moestuin zijn ook een aantal "vierkantemeterbakken" te vinden waar scholieren kunnen tuinieren.

Projectnaam: Buurtkoken

Projecttrekker: Pierre van den Dobbelsteen

Met elkaar eten is een optimale manier om nieuwe contacten te leggen en goede gesprekken te voeren. Daarom organiseert de Hof van Seghwaert maandelijks een maaltijd voor vrijwilligers en buurtbewoners. Ook wordt er regelmatig soep gekookt waarbij aanwezigen kunnen aanschuiven. Maar de keuken van de Hof is geen gewone keuken, hij bestaat uit een zelfgebouwde pizzaoven van leem en een houtkachel. Er bestaan geen lekkerdere pizza's dan de pizza's van Pierre!

Projectnaam: Kindernatuurtuin en kinderactiviteiten

Projecttrekker: Stef Poolman

Kinderen komen steeds minder buiten. In de wijk Seghwaert zijn nauwelijks nog avontuurlijke speelplekken te vinden. De Hof biedt deze mogelijkheid wel. Maar liefst 1/3 van de boomgaard is gereserveerd als speelplek voor kinderen. Geen schommels en glijbanen maar een waterpomp, een blotevoetenpad, een geheime hut, een modderkeuken voor de kleintjes en een grote uitkijktoren. Voor de kinderen worden 2 keer per maand activiteiten georganiseerd met zowel creatieve als natuureducatieve activiteiten. Ook wordt er voorgelezen door vrijwilligers van de voorleesexpress van Piëzo. Deze kinderactiviteiten kunnen telkens rekenen op een grote belangstelling.

Projectnaam: Taaltuin

Projecttrekker: Bert Dekkers

Deze activiteit wordt georganiseerd in samenwerking met Gilde Samenspraak. De anderstaligen komen samen met hun begeleiders naar de Hof waar zij gezamenlijk in de tuin werken en in een korte cyclus taallessen krijgen aangeboden. Ook wordt er incidenteel gezamenlijk gekookt.

Naast de bovengenoemde projecten zijn er een aantal vrijwilligers in en om de Hof die voor een bepaalde activiteit de verantwoordelijkheid nemen:

Projectnaam: Begeleiding nieuwe vrijwilligers

Projecttrekker: Cornelia van Schouwenburg

De Hof heeft een grote groep vrijwilligers maar er zijn altijd mogelijkheden voor mensen om aan te sluiten bij een van de projecten of activiteiten. Ook kunnen vrijwilligers nieuwe activiteiten opzetten. Mensen die zich melden als vrijwilliger worden ingewerkt door een ervaren vrijwilliger. De Hof van

Seghwaert staat ingeschreven bij het Vrijwilligers Informatie Punt Zoetermeer (VIP) dat bemiddeld tussen vrijwilligers en organisaties.

Projectnaam: Activiteiten met Scholen

Projecttrekker: Jacqueline Gravensteijn

De Hof van Seghwaert vindt het belangrijk om kinderen en jongeren enthousiast te maken voor natuur en bewust te maken van het belang van een duurzame samenleving. Via de samenwerking met lagere en middelbare scholen kunnen leerlingen allerlei activiteiten doen zoals meehelpen met de perenpluk, natuurspeurtochten, en werken in de moestuin. Ook kunnen leerlingen een maatschappelijke stage doen in de moestuin.

Projectnaam: Winkel & Conference Huis

Projecttrekker: Frans Rijs

In 2017 is de workshop ruimte gereed gekomen, Het Conference Huis. Deze ruimte wordt inmiddels veel gebruikt voor vergaderingen, workshops, maaltijden en natuurlijk een kopje koffie. Ook kunnen vrijwilligers in de wintermaanden binnen even op temperatuur te komen. Ook biedt het ruimte voor een winkeltje waar de producten uit de Hof verkocht worden.

Projectnaam: Buurtactiviteiten

Projecttrekker: Suzanne Verboon

In de Hof worden inmiddels vele activiteiten georganiseerd. Grote en kleine, voor de hele buurt of voor een specifieke doelgroep. De belangrijkste jaarlijkse activiteiten voor de hele buurt zijn NL-Doet, Bloesemdag, Burendag en de Natuurwerkdag.

Projectnaam: Groenbeheer en technisch onderhoud

Projecttrekker: Fred de Grunt

Wekelijks is een grote groep groenvrijwilligers actief in het onderhoud. Naast de snoei- en maaiwerkzaamheden verzorgen zij de aanleg van zaken zoals omheining, takkenrillen en de gebouwtjes op het terrein. In het groenonderhoud wordt meegeholpen door cliënten van Middin die in de Hof op deze manier dagbesteding krijgen. Ook helpen statushouders via stichting vluchtelingenwerk mee in de Hof. Deze groep van vrijwilligers vormen de basis van het succes van de Hof. In 3 jaar tijd is de Hof van een vervallen en verwilderd terrein door hen omgevormd naar een gezonde boomgaard en wijktuin.

5. Hof van Seghwaert – Plannen voor 2018

Een belangrijk nieuw project voor 2018 is het ontwikkelen van het nieuwe deel boomgaard aan de Zegwaartseweg. Dit deel heeft de naam “Het Struweel” gekregen en wordt een mini natuurgebied met nadruk op biodiversiteit en gebaseerd op permacultuur (basisopzet in de bijlage). Het biedt opnieuw kansen voor bewonersprojecten die aansluiten op deze natuurdoelstelling. In het nieuwe deel is er veel aandacht voor vlinders en bijen, hierin is de Hof partner van de gemeente die een vlinderidylle gaat aanleggen in het naastgelegen park bij de Hof.

Naast de groene doelstelling van de Hof wordt ook de sociale doelstelling van de Hof stevig ingevuld. De grote groep vrijwilligers en de wekelijkse inzet van velen in de buurtprojecten getuigt hiervan. Inmiddels worden er door de vrijwilligers vele reguliere activiteiten zoals buurtkoken, kindermiddag en yoga georganiseerd. Daarnaast zijn er de grotere evenementen zoals Burendag, Bloesemdag, NL-Doet en de Nationale Natuurwerkdag.

Alhoewel er heel veel gebeurt in de Hof van Seghwaert, toch is de Hof niet “klaar”. Er leven bij vrijwilligers en bewoners nog vele ideeën voor activiteiten en nieuwe projecten. Het investeringsplan 2018 is met gericht op de ontwikkeling van het nieuwe deel van de boomgaard en de eventuele ondersteuning van de huidige initiatieven.

Plannen voor 2018:

Sociaal:

- Verdere uitbreiding van de openingstijden van de Hof van 4 naar 6 dagen in de week.
- Verdere inrichting van Conference Huis als ontmoetingsplek (terras, pergola, buiten meubilair).
- Het initiëren van kindernatuurclub met creatieve en natuureducatie activiteiten op woensdagmiddag.
- Buitenkeuken uitbreiden met tweede houtkachel zodat grotere maaltijden voor meerdere personen mogelijk zijn.
- Faciliteiten van Hof verbeteren door een composttoilet te bouwen.
- Organiseren van wijkactiviteiten in samenwerking met de buurtvereniging Seghwaert Op Dreef (SOD) en andere buurtorganisaties uit “Het Groene Lint.”
- Samenwerking met het bedrijfsleven beter zichtbaar maken door middel van een sponsorbord.
- Opzetten van nieuwe activiteiten en projecten vanuit ideeën van buurtbewoners. Concrete ideeën zijn er bijvoorbeeld rond: haken, poëzie, leesclub, thee maken, soep koken en schilderen.

- Kleine verbeteringen in huidige projecten zoals uitbreiding zintuigbakken in de kindernatuurtuin en borders in de stiltetuin.
- Vergroten bekendheid en betrokkenheid met een “Hof van Seghwaert promotie team”. Dit team verzorgt deelname aan Zoetermeerse evenementen zoals Markt in het Park, Dag van de duurzaamheid, locale open dagen etc.
- Bestaande samenwerking met scholen en kinderopvang rond buitenspelen en natuureducatie verder uitbreiden. Zoals tuinieren in moestuinbakken en de start van een vlinderproject waarbij kinderen kinderen zelf vlinders opkweken uit eitjes.
- Bestaande samenwerking met voortgezet onderwijs verder uitbreiden via maatschappelijke stages en praktijkonderwijs.
- Betrekken van kwetsbare bewoners door in samenwerking met andere organisaties activiteiten voor deze groepen te organiseren. Er is op dit gebied al samenwerking met Middin, Ipse de Bruggen, Piëzo, Humanitas, Vluchtelingenwerk en De Volharding.

Groen:

- Ontwikkeling van het nieuwe gedeelte van de perenboomgaard “Het struweel”. Hierin wordt voorzien in:
 - o het plaatsen van een nieuw hek
 - o het creëren van een padenstructuur
 - o aanleg van een brug die verbinding geeft met de Zegwaartseweg
 - o Inrichten van een educatietuin met waardplanten voor vlinders en bijen
 - o het gedeeltelijk inrichten als bijen en vlinderydille
 - o het gedeeltelijk ruig laten met braamstuiken tbv jam
 - o het inrichten van een amfibieën poel
 - o het plaatsen van gereedschapsberging
 - o het aanleggen van een heliofyten filter in de paddenpoel
 - o het plaatsen van informatieborden
 - o het creëren van een prieeltje als ontmoetingsplaats dat eveneens geschikt is voor (milieu)educatie
- Verbeteren conditie van de huidige boomgaard via bemesting, snoei, opleiding van vrijwilligers in snoei en onderhoud.
- Verbeteren van de padenstructuur in de boomgaard, toegankelijkheid voor ouderen verbeteren.
- Uitbreiden van moestuin met een kas voor het telen van gewassen als tomaten en komkommers.
- Inrichting gereedschapsberging verbeteren en aanschaf van extra gereedschap

- Het verder ontwikkelen van het groen bedrijfsuitjes concept waarbij medewerkers van bedrijven in de hof aan de slag kunnen en hun eigen maaltijd bereiden.
- Opzetten van een netwerk van groene initiatieven uit Zoetermeer en omgeving, met als tastbaar element het op de markt zetten van Zoetermeerse streekproducten.
- Intensievere samenwerking met wijktuinen, in het bijzonder De Zoete Aarde (Broekwegzijde)

6. Ontwikkeling Stichting Hof van Seghwaert

Om de Hof van Seghwaert tot een succes te maken was het noodzakelijk dat de bewoners gezamenlijk een rechtsvorm aannamen van waaruit zij activiteiten kunnen ondernemen. In 2014 voor gekozen om de Hof van Seghwaert in de startfase als wijkonderneming te organiseren in een stichting. De stichting fungeert als formele partner voor de buitenwereld: gemeente, fondsen, bedrijven, maatschappelijke organisaties etc. De stichting heeft ook nadelen, want kent geen leden en geen democratie. Dit nadeel wordt ondervangen door een grote vrijheid te creëren voor de bewonersprojecten en voldoende samenspraak momenten tussen het bestuur en de vrijwilligers te organiseren in een nieuwe overlegstructuur. Deze wijze van organiseren is 2017 gestart.

6.1 Overlegstructuur

Het bestuur van de stichting “De Hof van Seghwaert” vergadert maandelijks. Tijdens deze vergaderingen worden onder meer de algemene voortgang van de Hof besproken, komen de financiën aan bod en worden de activiteiten en de samenwerking met de diverse samenwerkingspartners besproken. Ook vindt hier de besluitvorming plaats ten aanzien van financiën en de start van eventuele nieuwe projecten.

Ruimte voor inbreng van bewoners staat centraal in de Hof. In de eerste jaren van de Hof bestond de overlegstructuur uit frequent informeel overleg tussen het bestuur en de coördinatoren en vrijwilligers van de Hof. Ook organiseerde het bestuur bij belangrijke ontwikkelingen een informatieavond. Nu de Hof een volwassen organisatie wordt is er behoefte aan meer structuur. Met ingang van 2018 zal dit verder worden geformaliseerd.

6.2 Coördinatieoverleggen.

Frequentie: 4 keer per jaar deelnemers: trekkers van bewonersprojecten zoals genoemd in hoofdstuk 4 en het bestuur. Via deze overleggen worden de bewonersprojecten gemonitord en worden wensen vanuit de projecten besproken met het bestuur. Voorstellen worden vervolgens gezamenlijk uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd aan het bestuur.

Overleggen vinden plaats in januari, april, juni, en november.

6.3 Informatiebijeenkomsten.

Frequentie: 2 keer per jaar. Dit zijn open bijeenkomsten voor wijkbewoners en vrijwilligers. In deze bijeenkomsten worden de ontwikkelingen in de Hof met belangstellende gedeeld en toegelicht. Er is daarbij gelegenheid om nieuwe ideeën voor projecten of activiteiten te bedenken met elkaar. De ideeën uit deze bijeenkomst dienen als input voor het bestuur en de coördinatoren van de

bewonersprojecten. Zij kunnen deze ideeën verder uitwerken, eventueel met de inbrengers van het idee, en ter besluitvorming voorleggen in het bestuur. Overleggen vinden plaats in maart en september.

7. Communicatie en samenwerking

De Hof van Seghwaert is een bewonersinitiatief. Het succes zal voor een belangrijk deel afhangen van het draagvlak dat we in de wijk verkrijgen én behouden. Niet alleen bij de bewoners die actief meedoen, al zijn dat wel de echte steunpilaren natuurlijk.

Wij willen de besluitvorming over het initiatief in goede samenspraak met de gehele wijk tot stand brengen. Voor iedere geïnteresseerde bewoner of maatschappelijke organisatie moet de voortgang in het initiatief transparant te volgen zijn en de mogelijkheid bieden om alsnog 'op het rijdende treintje te stappen'. De genoemde overlegstructuur vormt een belangrijke basis. De communicatie over ons initiatief is een aanvulling hierop en maakt het voor belangstellende mogelijk om ons initiatief te volgen of aan te haken bij onze activiteiten.

7.1 Communicatie over het initiatief

Het betrekken van de buurt is een kernwaarde voor de Hof van Seghwaert. Communicatie over ons initiatief is vanaf het eerste begin zeer belangrijk geweest. In de afgelopen jaren heeft de Hof van Seghwaert de communicatie verder geprofessionaliseerd. Inmiddels heeft de Hof een moderne en complete website en een maandelijkse digitale nieuwsbrief. Hieronder een overzicht van onze communicatie activiteiten:

- Twee keer per jaar een informatiebijeenkomst voor belangstellenden.
- Website www.hofvanseghwaert.nl (Deze site is gebouwd en gesponsord door onze burens, het ICT-bedrijf Fluxility).
- Facebooksite @hofvanseghwaert waarop wekelijks berichten gepost worden. Deze site heeft inmiddels 900 volgers.
- Maandelijkse digitale nieuwsbrief die verspreid wordt onder bijna 200 belangstellenden.
- Persberichten en artikelen in lokale kranten en digitale media.
- Informatie over onze activiteiten op de lichtkrant van de wijkvereniging Seghwaert Op Dreef (SOD).

7.2 Stakeholders/samenwerkingspartners

Voor de verdere ontwikkeling van de Hof van Seghwaert zijn wij de samenwerking aangegaan met vele partners binnen en buiten de wijk en de stad. Inmiddels werken we met de volgende partijen samen:

- Groei & Bloei (afdeling Zoetermeer) voor evenementen.
- Vlinderstichting voor vlindertuin.
- Piëzo en de Voorleesexpres.
- Ipse de Bruggen (Aspergeakker).
- Middin voor participatie in het algemeen onderhoud.

- Wijngaardeniersgilde Nederland voor wijngaard.
- Stedelijk College.
- Ichtus kerk.
- Humanitas.
- Stadsboerderij het buitenbeest (opkweken van moestuinplanten in hun kas).
- Knotgroep Wijk en Woud.
- Voedselbank Zoetermeer.
- Lagere scholen in de wijk.
- Kern Kinderopvang.
- Stichting Vluchtelingen Werk.
- Vrijwilligers Informatie Punt.
- Oranje Nassau College.
- School voor praktijkonderwijs "Het Atrium".
- Wijktuin Broekwegzijde.
- Stadstuiniers van de Vrijwilligerscentrale Zoetermeer.
- IVN.
- Gemeentelijke afdelingen voor expertise.
- Wijkpost Noordhove/Seghwaert.
- Seghwaert op Dreef (wijkvereniging).

Daarnaast nemen we actief deel aan het programma 'De kracht van Groen Zoetermeer'. Dat is een samenwerkingsprogramma van grote groeninitiatieven (Hof van Seghwaert, Wijktuinen Broekweg en Noordhove, etc.) met maatschappelijke organisaties Piëzo en Middin en met bedrijven met maatschappelijke verantwoordelijkheid zoals HABO GWW, winkeliersvereniging Dorpsstraat e.a.

Bijlage 1: De nieuwe boomgaard “Struweel van Seghwaert”

Achtergrond

In augustus 2017 heeft de Hof van Seghwaert een aangrenzend stuk boomgaard van ongeveer ¼ hectare in beheer gekregen. Dit vraagt om plannen door de ontwikkeling van het nieuwe stuk boomgaard. Dit perceel is meer dan 5 jaar niet beheerd en is volledig overwoekerd door bramen en verwilderde struiken. Ongeveer 1/3 van de bomen is al dood of in zeer slechte staat. Toch is juist dit stukje boomgaard van historische waarde, omdat het de verbinding geeft met de eeuwenoude Zegwaartseweg, de weg waar de landerijen van weleer aan grensde. Ontwikkeling van dit stuk boomgaard is zeker in het begin een hoop werk maar geeft ons ook kansen om opnieuw een mooi en waardevol stukje Zoetermeer te maken. Voor dat we beginnen met het werk is het van belang dat we bepalen wat we precies willen bereiken en wat onze uitgangspunten zijn.

We doen ons best in de Hof de behoeften van bezoekers en flora en fauna samen te laten gaan. Waar we in de huidige boomgaard de mens centraal hebben gesteld en kiezen voor maximalisatie van opbrengst, kiezen we er voor om in het nieuwe stuk de natuur op de eerste plaats te stellen.

Inmiddels is er in overleg met de gemeente voor gekozen om te gaan werken onder het predicaat van bijen en vlinderidylle en zijn we wel verplicht de uitgangspunten van de idylle in ons beheer op te nemen. De nieuwe boomgaard geeft ons de kans om een gebied in te richten met een voorbeeldfunctie. Op dit moment is het nieuwe deel nog niet begaanbaar. De definitieve inrichting van het gebied hangt af van de toestand van het terrein als het zichtbaar wordt na een eerste onderhoudsbeurt; hoeveel bomen staan er, hoe veel bomen zijn nog gezond, hoe is de toestand van de bodem, welke flora en fauna is er al aanwezig? In dit plan een eerste opzet voor het nieuwe deel “Het Struweel van Seghwaert”

Educatie

Thema van de Hof is sociale verbinding in het groen, breng mensen dichterbij elkaar en versterk de sociale cohesie door middel van samenwerking in het groen. In het nieuwe laten we door middel van praktijkvoorbeelden zien hoe biodiversiteit in de stadstuin vergroot kan worden. We kunnen laten zien hoe een optimale natuurtuin er uit kan zien met de juiste planten, de juiste nestmogelijkheden en schuilplekken. Een schooltuin voor volwassenen als het ware.

Dit kan door aanleggen van plantvakken met [waardplanten](#), de aanleg van een [amfibieënvijver](#) en het laten zien van de juiste [nestkasten](#) en [bijenhôtels](#). Misschien kan IVN hier ons bij helpen.

Permacultuur

In delen van de huidige boomgaard werken we volgens de principes van permacultuur. Permacultuur zal ook als uitgangspunt genomen worden voor het beheer en de inrichting van het nieuwe deel. Op deze manier kunnen we ervaring opdoen om te zien of dit in onze praktijk tot voordelen leidt voor mens en biodiversiteit. Permacultuur is een wetenschap voor het ontwerpen van de menselijke leefomgeving op een manier die ecologisch duurzaam en economisch stabiel is. Complexe ecosystemen in de natuur dienen hierbij als voorbeeld. Het doel van permacultuur zou in ons geval zijn het herstel van beschadigd landschap en het creëren van een weerbare omgeving met zo'n groot mogelijk biodiversiteit.

Permacultuur gaat uit van drie ethische uitgangspunten:

- Zorg voor de aarde: alle ecosystemen moeten zich kunnen ontwikkelen.
- Zorg voor de mensen: mensen moeten toegang hebben tot hetgeen nodig is voor hun voortbestaan.
- Deel de overvloed: het in balans brengen van in- en output in een systeem.

Uitgangspunten:

- Natuur op eerste plaats, bezoekers tweede plaats.
- Thema Educatie dmv voorbeeldfunctie.
- Gebaseerd op [Permacultuur](#).
- Aangepaste openingstijden.
- Stimulering rommelige plekjes.
- Geen gebruik van pesticiden of kunstmest.
- Ruimte voor waardplanten .
- Aangepast maaibeleid.
- Natuuroptimalisatie in plaat van opbrengstmaximalisatie.

Acties:

1. Snoeien windsingels aan buitenkant door gemeente.
2. Snoeien windsingels aan binnenkant door Knotgroep Meer en Woud (november/december).
3. Bouw nieuw hekwerk om het hele terrein in samenwerking met de gemeente.
4. Eerste grote onderhoud in samenwerking met Knotgroep Meer en Woud.
5. Aanleg korfschansen.
6. Aanleg composthopen.
7. Terugsnoeien perenbomen die nog levensvatbaar zijn.
8. Weghalen en vervangen van deel van de dode bomen met nieuwe fruitbomen.
9. Bemesting fruitbomen.
10. Aanleg amfibieënvijver (geen vissen!).
11. Aanleg centraal erf.

12. Aanleg pad naar centraal erf.
13. Bouw houten overkapping.
14. Bouw grote banken en tafels uit steigerhout door ambachtswerkplaats.
15. Aanleg wilde bloemen stroken tussen de boomrijen.
16. Borders met waardplanten aanleggen.
17. Planten van de inheemse struiken die we over hebben van de bijenidylle.
18. Bouwen nestkasten voor vogels en vleermuizen door Piëzo.
19. Bouwen bijenhotel door Piëzo.
20. Bouwen egelhuis door Piëzo.

Maaien met beleid:

- Maai altijd gefaseerd.
- Maai één of twee keer per jaar.
- Zorg voor een zo schraal mogelijke bodem.
- Maai in het najaar.
- Voer het maaisel af.
- Begrazing: met mate
(Begrazing is voor bijen al gauw te veel. Grazend vee houdt namelijk van dezelfde bloemen als bijen (klavers, wikke, ratelaars, paardenbloemen, streepzaad), met als gevolg dat er in een volledig begraasd terrein vaak maar weinig bloemen te vinden zijn.)

Beheer van bos en struweel:

- Aanplant van wilgen, sleedoorn, meidoorn, lijsterbes, vogelkers en braamstruweel. Deze vormen belangrijke voedselbronnen, met name in het voorjaar. Vooral grauwe wilg, geoorde wilg en boswilg kunnen met hun massale voorjaarsbloei vele bijen aantrekken. Braamstruweel bloeit later in het jaar en dode stengels bieden nestgelegenheid aan onder andere maskerbijen.
- Aanplant van een mix van vroeg- en laatbloeiende plantensoorten.
- Oude, zieke en dode bomen laten we voor een deel staan. Oude, zieke en dode bomen bieden op diverse wijze geschikt leefgebied voor bijen en zweefvliegen.
- We maken 'rommelige' plekjes, met bijvoorbeeld een braamstruweel, een oude boomstam of een zandheuveltje voor graafbijen.

Aanplanten:

- Vervangen van deel van de dode fruitbomen
- Gebruik van inheemse struiken en bomen in struweel en borders
- Gebruik van onbespoten planten en bloembollen.
- Gebruik van waardplanten voor vlinders. Hierop leggen de vlinders hun eitjes en leven de rupsen.